

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ KEMIJE
učeni(ka)ca osnovnih i srednjih škola 2021.

PISANA ZADAĆA, 4. veljače 2021.

NAPOMENA:

1. Zadatci se rješavaju 120 minuta.
2. Dopušteno je koristiti samo dobivenu tablicu periodnog sustava elemenata.
3. Zadatci se moraju rješavati na mjestu predviđenom za taj zadatak (**ne** koristiti dodatne papire). Ako nema dovoljno mjesta za rješavanje zadatka, može se koristiti poledina prethodne stranice.
4. Odgovori na postavljena pitanja ili račun (kompletan) **moraju** biti pisani kemijskom olovkom ili tintom plave boje, jer se u protivnom neće uzimati u obzir pri bodovanju. Ispravljeni odgovori se ne vrjednuju.
5. Dopušteno je korištenje džepnog računala tipa Scientific određenih karakteristika.

Prijavu ispuniti tiskanim slovima!

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja   (Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Nadnevak:

OTKINUTI OVAJ DIO PRIJAVE I STAVITI GA U OMOTNICU S NAPISANOM ZAPORKOM
PRIJAVU ISPUNITI TISKANIM SLOVIMA

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Ime i prezime učeni(ka)ce:

OIB:

Puni naziv škole:

Adresa škole:

Grad u kojem je škola:

Županija:

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja
(Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

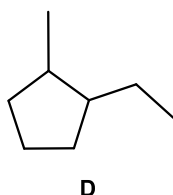
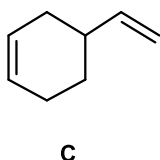
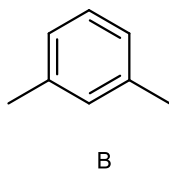
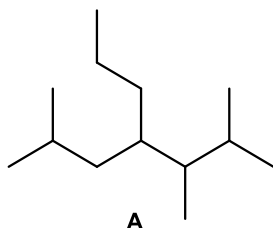
Ime i prezime mentor(a)ice:

Naputak školskom povjerenstvu:

Ovaj dio prijave treba spojiti s pisanom zadaćom svakog učeni(ka)ce nakon bodovanja. Podatci su važni radi računalne obrade podataka o učeni(ku)ci koji će biti pozvani na županijsko natjecanje.

1. Odredi sustavna imena spojeva **A-D**.

A) _____

B) _____

C) _____

D) _____

2

2. Koji bi od konstitucijskih izomera pentana bromiranjem dao najviše različitih produkata, ako bi se supstituirao samo jedan atom vodika u pojedinom izomeru? Moguća mjesta supstitucije na svakom izomeru označi zvjezdicom.

Odgovor: _____

3,5

UKUPNO BODOVA NA 1. STRANICI :

5,5

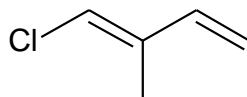
3. 3A. Nacrtaj strukture svih konstitucijskih izomera heksana.

3B. Označite primarne, sekundarne, tercijarne i kvaterne ugljikove atome u molekuli 2,2-dimetilbutana. Koliko je tercijskih ugljikovih atoma u ovoj molekuli?

Odgovor: _____

4,5

4. 4A. Napiši sustavno ime spoja prikazanog strukturnom formulom, uz obvezno korištenje odgovarajućih stereokemijskih (konfiguracijskih) oznaka:

Odgovor: _____

4B. U zadatku 4A. prikazan je jedan od dvaju stereoizomera. Nacrtaj drugi stereoizomer prikazanog spoja.

2

UKUPNO BODOVA NA 2. STRANICI :

6,5

- 5.** Uzorak nekog plinovitog ugljikovodika mase 4,702 g zauzima volumen od 1,500 L pri tlaku 150 000 Pa i temperaturi 50 °C. Ako je maseni udio ugljika u spoju 85,63 %, izračunaj molekulsku formulu tog spoja.

Račun:

Odgovor : Molekulska formula spoja je _____

	3
--	---

- 6.** **6A.** Prikaži strukturnim formulama moguće produkte kiselinom kataliziranog hidratiranja but-1-ena.

6B. Napiši sustavno ime glavnog produkta adicije klorovodika na pent-1-en.

Odgovor: _____

6C. Obrazloži odgovor na zadatak 6B.

Odgovor: _____

	4
--	---

UKUPNO BODOVA NA 3. STRANICI :

	7
--	---

- 7.** **7A.** Izračunaj entalpiju reakcije kloriranja 1 mol molekula metana, ako kloriranjem nastaju molekule diklormetana. Entalpije veza su dane u tablici:

	$\Delta_b H^\circ / \text{kJ mol}^{-1}$
C-H	413
Cl-Cl	239
C-Cl	339
H-Cl	427

Račun :

7B. Nacrtaj entalpijski dijagram za opisanu reakciju kloriranja metana iz zadatka 7A.

4

UKUPNO BODOVA NA 4. STRANICI :

4

- 8.** **8A.** Nacrtaj Newmanovim projekcijskim formulama šest konformacija (tri zvjezdaste i tri zasjenjene) metilbutana (izopentana) koje nastaju rotacijom oko jednostruke veze između C–2 i C–3 atoma.

8B. Od konformacija izopentana prikazanih u zadatku 8A. zaokruži (izdvoji) dvije koje imaju nižu energiju od ostalih.

8C. Obrazloži odgovor na zadatak 8B.

Odgovor:

5

UKUPNO BODOVA NA 5. STRANICI :

5
---

9. Za potpuno hidrogeniranje 136,26 g nekog od ponuđenih alkina, uz platinu kao katalizator, utrošeno je 139 L vodika pri tlaku 101,325 kPa i temperaturi 150 °C. Koji je od sljedećih spojeva taj alkin (zaokruži slovo ispred ispravnog odgovora)?

- a) 3,3-dimetilheks-1-in
- b) 3,3-dimetilpent-1-in
- c) 3-metilpent-1-in
- d) 3-metilbut-1-in

Napiši općenitu jednadžbu kemijske reakcije hidrogeniranja alkina i konačan odgovor potkrijepi potrebnim računom.

Račun:

Odgovor: _____

5

UKUPNO BODOVA NA 6. STRANICI :

5

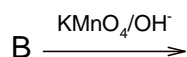

- 10.** **10A.** Uzorci toluena, cikloheksana i cikloheksena nalaze se u tri epruvete. Rezultati provedenih kemijskih reakcija sa svakim od njih navedeni su u tablici. Napomena: – označava negativnu (u značenju „nema reakcije“), a + pozitivnu reakciju („ima reakcije“). Na temelju opažanja odredi koji se spoj nalazi u kojoj epruveti. Odgovor upiši u prazna polja u tablici.

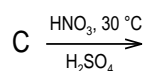
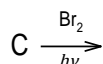
Odgovor:

Uzorak	Br ₂ (aq)		KMnO ₄ /OH ⁻	HNO ₃ /H ₂ SO ₄	spoj
	svjetlo	tama			
A	+	-	-	-	
B	+	+	+	-	
C	+	-	-	+	

- 10B.** Doprši reakcijsku shemu uzorka **B** s KMnO₄/OH⁻ (napiši strukturne formule tvari **B** i organskog produkta).

- 10C.** Doprši reakcijske sheme uzorka **C** s navedenim reagensima (napiši strukturne formule tvari **C** i svih organskih produkata):

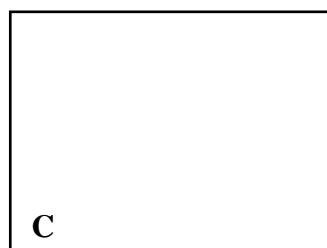
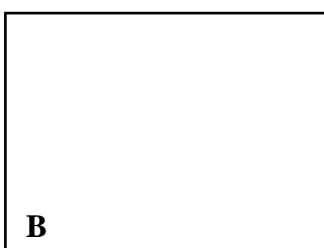
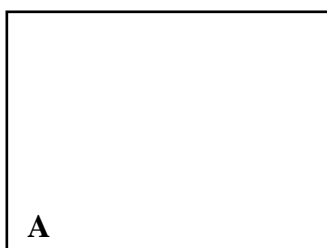
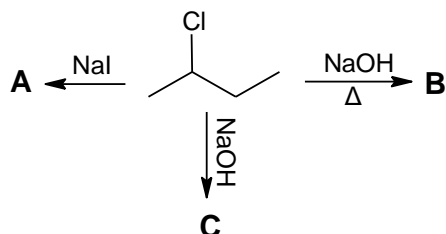

6

UKUPNO BODOVA NA 7. STRANICI :

6

- 11.** Prouči reakcijsku shemu i, u za to predviđene okvire, **veznim crticama** nacrtaj strukturne formule (glavnih) organskih produkata označenih slovima **A**, **B** i **C**.

3

- 12.** Antifriz, etilenglikol ($\text{HOCH}_2\text{CH}_2\text{OH}$) dodan je u 2 kg vode u sustav hlađenja automobila. Pri temperaturi od 90°C tlak pare iznad otopine iznosi 60,93 kPa. Ako je tlak pare čiste vode pri navedenoj temperaturi 70,10 kPa, izračunaj masu dodanog alkohola.
Račun:

3

UKUPNO BODOVA NA 8. STRANICI :

6

- 13.** Otopina 7,85 g ugljikovodika **X** u 301 g benzena leđi se na 4,45 °C. Leđište čistog benzena je 5,50 °C, ebullioskopska konstanta iznosi 2,67 K kg/mol, a kriioskopska konstanta 5,12 K kg/mol. Izračunaj molarnu masu ugljikovodika **X**.
Račun:

2

- 14.** Vodena otopina anilina (aminobenzena) množinske koncentracije 0,1 mol/L ima pH-vrijednost 8,79. Izračunaj ravnotežnu konstantu ionizacije anilina.
Račun:

3

1. stranica

2. stranica

3. stranica

4. stranica

5. stranica

	+		+		+		+	
--	---	--	---	--	---	--	---	--

6. stranica

7. stranica

8. stranica

9. stranica

Ukupni bodovi

	+		+		+		+		50
--	---	--	---	--	---	--	---	--	----

UKUPNO BODOVA NA 9. STRANICI :

5